

Bestyrelsesmøde

Naturnationalpark Fussingø

Referat

- Mødenr.:** 7
- Dato:** 18. februar 2025 kl.17.30-20.00.
- Deltagere:** Katrine Fruelund, Bestyrelsesformand
Jens Bonde Poulsen, Dansk Ornitologisk Forening
Anders Ladefoged, Dansk Orienteringsforbund
Bodil Sørensen, Dansk Ride Forbund
Anna Feldberg Marsbøll, Fussingø Ride- og Køreforening
Anton Christensen, Fussing Sø Bådelaug
Thea Glad, Ålum og Omegns Beboerforening
Ove Hessellund Pedersen, Friluftsrådet
Lene Steentoft Steen, Dansk Islandshesteforening
Henrik Hornum, Spejderne
Jesper Kragh, BUPL Østjylland/Fussingø Naturbørnehave
Solveig Topp, Danmarks Idrætsforbund
Christian Halgreen, Danmarks Naturfredningsforening
Jane Østergaard, DGI
Inger-Lise Mørup, Fussingøgruppen
Karen Lagoni, Randers Byråd
- Uffe Strandby, Naturstyrelsen Kronjylland
Matilde Raahede, Naturstyrelsen Kronjylland
Lars Maagaard, Naturstyrelsen Kronjylland
- Afbud:** Christian Rothmann, Danmarks Cykle Union
Peter Styrbæk de Lasson, Naturnationalpark Fussingøs Venner
Finn Brødløs, Øster Bjerregrav og Over Fussing Beboerforening
Lene Stentoft, Brugerlaug Fussingø

Egon Thomassen, Brugerråd for Naturstyrelsen Kronjylland
Kristina Begtrup Pedersen, Danmarks Jægerforbund

Sted: Naturskolen Fussingø

Dagsorden punkter:

1. Velkomst - ca. 5 min.
2. Naturstyrelsens præsentation af indholdet i ansøgning til Fødevarestyrelsen om tilsyn på bestandsniveau ca. 50.min.
3. Diskussion og drøftelse af Naturstyrelsens præsentation – ca. 30 min.
4. De tværgående projekter vedr. dyr i Naturstyrelsen ca. 10. min.
5. Pause – ca. 20 min.
6. Status på tidsplan – ca. 10 min.
7. Status på bruttolisten – ca. 10 min.
8. Evt. og næste møde – ca. 5 min.

Der vil blive serveret let aftensmad i pausen.

Referat:

Pkt.1: Velkomst. ca. 5 min.

Formanden for bestyrelsen i Naturnationalpark Fussingø Katrine Fruelund bød velkommen. Formanden har set frem til få præsenteret oplæggene om dyrehold i bestyrelsesmødets program.

Uffe Strandby fortalte om, hvorledes krondyrene ankommer til NNP Fussingø i etaper de næste dage fra Jægersborg Dyrehave og Lille Vildmose.

Pkt.2: Naturstyrelsens præsentation af indholdet i ansøgning til Fødevarestyrelsen om tilsyn på bestandsniveau ca. 50.min.

Uffe Strandby holdt oplæg om indholdet i ansøgningen til Fødevarestyrelsen samt om, hvorledes man i Naturstyrelsen håndterer dyr og sikrer en god dyrevelfærd.

Oplægget omfattede både punkt 2 og punkt 4 af mødets dagsorden.

Naturstyrelsen har d. 30/1 2025 sendt en samlet redegørelse for forvaltning af dyr i naturnationalparken, herunder selve ansøgningen til Fødevarestyrelsen om at tilse studene i naturnationalparken på bestandsniveau.

Bestyrelsen fik fremsendt materialet den 30/1-2025 og har dermed haft mulighed for at orientere sig grundigt i materialet.

I 2021 blev der i Folketinget (omtalt som Lov om Naturnationalparker) vedtaget en række ændringer af naturbeskyttelsesloven, skovloven, færdselsloven og dyrevelfærdsloven. Ansøgningen har dermed ophæng i muligheden (som fremgår af §20 i dyrevelfærdsloven) for at dispensere fra §9.

Ansøgningen omhandler alene tilsynet med stude i Fussingø. Der er i forbindelse med Lov om Naturnationalparker ikke foretaget ændringer af reglerne for hjortedyr. Der føres derfor et jævnlige tilsyn med krondyrene i Naturnationalpark Fussingø herunder med registrering i Naturstyrelsens tilsyns-app (antal dyr, gruppetype mm.).

Dele af ansøgningen er baseret på forskningsbaseret rådgivning, herunder vurdering af dyrevelfærd, adfærdsmæssige indikatorer for positiv og negativ velfærd samt vurdering af fødegrundlag.

Uffe Strandby forklarede, at årsagen til at bestyrelsen får materialet til orientering efter det er sendt til Fødevarestyrelsen grundlæggende skyldes tre forhold. Det er Naturstyrelsen som har det forvaltningsmæssige ansvar. Herunder ansvaret for dyrevelfærden. Der er tale om et materiale, som på mange punkter vil være generisk på tværs af de mange naturnationalparker (med lokale nuancer bl.a. afhængig af valg af dyr). Endelig er det Fødevarestyrelsen som myndighed, der skal vurdere materialet og muligheden for dispensationer herunder fastlæggelse af en række vilkår.

Uffe Strandby gennemgik oplægget som en PowerPoint for bestyrelsen.
Denne eftersendes til bestyrelsen.

Under oplægget blev der stillet spørgsmål. Disse er uddybet i nedenstående:

Det blev præciseret, at studene ikke sættes ud i det store samlede indhegnede areal på lige under 600 ha før dispensationen foreligger. Afhængig af processen for dispensationsansøgningen, kan studene evt. sættes ud i de tidligere mindre indhegninger, hvor der vil føres tilsyn, som på alle øvrige arealer efter regelsættet uden dispensationen.

Det blev indledningsvis opsummeret, at kreaturerne (stude) er af racen galloway, som er robuste og kan klare sig i naturen hele året. Dette følger Fødevarestyrelsens anbefalinger. I Fussingø er der en natursammensætning, som understøtter dyrenes behov for få opfyldt deres levevilkår ift.

fødetilgængelighed, adgang til vand, mulighed for læ, ly og passende tørt leje.

Dyrene tilses minimum fem gange om ugen, herunder må der ikke være to dage i mellem hvert tilsyn. Tilsynet registreres på en app og ligesom et antal dyr vil være GPS-mærkede og kan dermed overvåges.

Ligeledes er der udarbejdet en beredskabsplan, som tager højde for, hvilke indsatser der kan igangsættes i naturnationalparken, hvis der optræder situationer med begrænset fødetilgængelighed, udfordringer med adgang til vand mv. Derudover er en vagttelefon en del af beredskabet – der opsættes skilte ved alle indgange med nummeret på vagttelefonen.

Der er allerede en stor del af Naturstyrelsens ansatte som er uddannet i dyrevelfærd. Medarbejdere uddannes løbende i dyrevelfærd herunder i vurdering af dyrenes huld og adfærd samt vurdering af fødetilgængelighed. Der ansættes dyrepassere til de enkelte naturnationalparker.

Dyrene tilses af en ekstern dyrlæge hver måned de første 3 år. Herefter vurderes om antallet af dyrelægebesøg kan reduceres til f.eks. 8 besøg. I forbindelse med dyrlægetilsynet udfærdiges en rapport. Der blev spurgt ind til, hvorvidt disse er tilgængelige. Uffe Strandby vil vende tilbage omkring dette, men forventningen er at dyrlægerapporter bestilt af Naturstyrelsen vil være tilgængelige. Flere i bestyrelsen giver udtryk for, at det vil være vigtigt at dyrlægerapporterne er synlige og tilgængelige.

Ulve kan passere via færister og faunapassager gennem hegnet ind i Naturnationalparken. Ulven vil sandsynligvis have kron dyr, rådyr, små pattedyr, fugle og fisk som byttedyr. Bestyrelsen diskuterede forhold omkring ulve i NNP Fussingø.

Pkt. 3: Diskussion og drøftelse af Naturstyrelsens præsentation – ca. 30 min.

Spørgsmål: Er der kommet ekspert input til udfærdigelse af velfærdsvurderingsskemaet?

Svar: Naturstyrelsen har indhentet forskningsbaseret rådgivning, herunder vurdering af dyrevelfærd, adfærdsmæssige indikatorer for positiv og negativ velfærd samt vurdering af fødegrundlag. Der blev spurgt ind til, hvorvidt forskerne efterfølgende har været inddraget i en kvalitetssikring af materialet inden fremsendelse til Fødevarestyrelsen. Uffe Strandby forklarede, at det mente han ikke var tilfældet, men vigtigt at være opmærksom på, at det er Fødevarestyrelsen som myndighed, der foretager den endelige vurdering – herunder fastsættelse af eventuelle yderligere vilkår – i forbindelse med en dispensation.

Spørgsmål: Kan registreringerne af dyrenes tilstand ikke indgå i et forskningsprojekt om, hvorledes dyrene udvikler sig?

Svar: Programmet er et arbejdsredskab og en platform, som skal sikre, at forvaltningen af dyrene kan ske i overensstemmelse med dyrevelfærdslovens §2 om forsvarlig behandling af dyr. Hvor det giver mening og er ressourcemæssigt hensigtsmæssigt vil Naturstyrelsen være imødekommende overfor henvendelser fra fx forskningsinstitutioner, som ønsker at bidrage yderligere til fx vurdering af fødetilgængelighed, adfærdsvurdering mm.

Spørgsmål: Er tre minutter nok til vurdering af et dyr ift. vurdering af adfærd (side 8 samt de to sidste punkter i figur 4 s. 10 i bilag 3)?

Svar: De tre minutter er for at have ensartethed fra observation til observation. Det understreges, at denne vurdering alene vedrører omfanget af den positive og negative adfærd i flokken. Dvs. fx positiv adfærd (kropspleje alene eller med artsfælder, legeadfærd etc.) eller negativ adfærd (aggression mod artsfælder). Derudover foretages der en vurdering ved hvert tilsyn af en anden adfærd og signaler (række 2 til 18 i figur 4 dvs. i alt 17 indikatorer), som fx er hud og hårlag, klove, individadfærd, bevægelsesadfærd etc.

Spørgsmål: Er der fastsat grænser for, hvornår beredskabsplanerne træder i kraft? Eksempelvis ift. vurdering af fødevareknaphed?

Svar: Der er en vurdering af, hvor man er i skemaet. Eksempelvis hvornår huld når et kritisk lavt niveau. Huldvurderingen er et vigtigt redskab til at træffe beslutninger. Der foretages en løbende

vurdering af føderessourcen. Denne vurderes en gang om måneden i sommerperioden og ugentligt i løbet af vinteren og perioder med vinterlignende vejr. Den stående tilbageværende føderessource vurderes årligt før vækstsæsonen og i september/oktober inden vinterperioden. Vurderingerne af føderessourcen vil danne grundlag for at vurdere, om der er behov for at reducere i antallet af dyr. Eksempelvis er der i forbindelse med vurderingen i september/oktober fastlagt, at hvis der er mindre en 90 % 'grønne observationer' skal det vurderes i hvilket omfang bestandsreduktionen skal foretages. Derudover vil den løbende huldvurdering ligeledes bruges til at vurdere, om dyr skal fjernes fra naturnationalparken. Dyr der nærmer sig minimumskravet for huld, vil blive huldvurderet individuelt

Enkelte medlemmer udtrykker, at Naturstyrelsens arbejde med at sikre en god dyreværd virker godt gennemarbejdet.

Spørgsmål: Kommer den tilsynsførende til at bo indenfor naturnationalparken?

Svar. Ja, en af dyrepasserne kommer til at bo indenfor den ydre afgrænsning af naturnationalparken.

Pkt. 4: De tværgående projekter vedr. dyr i Naturstyrelsen – ca. 30 min.
Blev dækket under pkt. 2.

Pkt. 5. Pause – ca. 20 min.

Pkt. 6: Status på tidsplan – ca. 10 min.

Tidsplanen er uændret i forhold til sidste møde. Eneste opdatering er, at de første kronstyrer er ankommet til Fussingø. Færister og hegn sættes efter planen.

Pkt. 7. Status på bruttolisten – ca. 10 min.

Bruttolisten blev opdateret.

Natursyns workshop, Opsamling på arbejdsgruppen vedr. formidling i Kalvestald, opsamling på gennemgang af opstigningsskammer, funktioner ved låger ifb. heste og ekskursion til andet naturområde er nye emner sat på bruttolisten.

Pkt. 8. Evt. og næste møde – ca. 5 min.

Hvis der kan afholdes et bestyrelsesmøde om natursyn d. 11. marts – så afholdes mødet.

Alternativt aflyses det fælles møde og tiden bruges til møder i arbejdsgrupperne vedr. kalvestalden og vandreture/naturguides. Dette udmeldes på e-mail til bestyrelsen.

Anton og Finn vil gerne deltage i formidlingsgruppen vedr. Kalvestalden og Solveig Topp vil gerne bidrage med korrekturlæsning til formidlingsprodukterne i arbejdsgruppen med Ove Hessellund Pedersen om vandreruter og naturguides.